

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1830/22
5.5.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Сање Агатоновић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ..., чији је пуномоћник Драган Ивановић, адвокат из Београда, Трска 3, против тужених ББ из ..., ..., ВВ из ...,... и ГГ из ..., ..., чији је заједнички пуномоћник Мијушко Жугић, адвокат из Београда - Болеч, Кнеза Михаила 30а, ради утврђења, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 2586/15 од 3.2.2021. године, исправљене решењем истог суда П 2586/15 од 28.1.2022. године, у седници већа одржаној дана 5.5.2022. године донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 2586/15 од 3.2.2021. године, исправљена решењем истог суда П 2586/15 од 28.1.2022. године, у првом ставу изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужила АА из ... власник са уделом од 1/8 идеалног дела неукњиженог стана број ..., површине ... м2, у ... зграде у ... број ..., у ..., који се састоји од три собе, једне кухиње, једног купатила са клозетом, једног ходника и једне лође, што би тужени ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., били дужни да признају и трпе, као и да исти предају у суджавину тужили.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2586/15 од 3.2.2021. године, исправљене решењем истог суда П 2586/15 од 28.1.2022. године, тако што се обавезује тужила АА из ... да туженима ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., као солидарним повериоцима, накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 124.500,00 динара, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 2586/15 од 3.2.2021. године, исправљеном решењем истог суда П 2586/15 од 28.1.2022. године, првим ставом изреке утврђено је да је тужила власник са уделом од 1/8 идеална дела неукњиженог стана број ..., површине ... м2, у приземљу зграде у Улици ... број ..., у ..., који се састоји од

три собе, једне кухиње, једног купатила са клозетом, једног ходника и једне лође, што су тужени дужни признати и трпети, као и да исти предају у судржавину тужиљи. Другим ставом изреке обавезани су тужени, као солидарни дужници, да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплате износ од 214.875,00 динара са законском затезном каматом од извршности, па до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени су побијали првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" број 72/11...18/20).

Тужиља је доставила одговор на жалбу.

Испитујући правилност првостепене пресуде, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужених основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је ћерка сада пок. ДД и сада пок. ЂЂ. После смрти ЂЂ - мајке тужиље, тужиљин отац ДД је закључио брак са сада пок. ЕЕ дана 5.4.1969. године и у том браку добио је двоје деце – сада пок. ЖЖ - мајку тужене ГГ и сада пок. ЗЗ – мајку тужених ББ и ВВ. Решењем Радничког савета погона "Космај" ГСП број 1170/10 од 12.3.1971. године, сада пок. ДД додељен је на коришћење ... конфоран стан у насељу ..., објекат ... у приземљу, стан број ..., површине ... м2 и истим решењем одређено је да ће се права и обавезе даваоца и корисника предметног стана регулисати посебним уговором, као и да је корисник стана дужан да са Градским стамбеним предузећем закључи уговор о коришћењу стана. Према уговору о коришћењу стана број 107-01 од 8.10.1971. године, закљученом на основу решења Радничког савета погона "Космај" ГСП број 1170/10 од 12.3.1971. године, између Градског стамбеног предузећа и сада пок. ДД - носиоца станарског права (оца тужиље), чланом 1 констатовано је да носилац станарског права прима на коришћење означени стан који ће користити заједно са члановима домаћинства – супругом ЕЕ и ћеркама АА (тужиља), ЖЖ и ЗЗ. ДД – отац тужиље преминуо је дана године. Након његове смрти сада пок. ЕЕ је у својству носиоца станарског права дана 2.2.1988. године закључила са Основном заједницом за становање уговор о коришћењу означеног стана број 8/118 и чланом 6 тог уговора констатовано је да ће носилац станарског права стан користити заједно са члановима домаћинства – ћеркама АА (тужиља), ЖЖ и ЗЗ. Решењем Четвртог општинског суда у Београду О 2462/88 од 17.5.1988. године расправљена је заоставштина пок. ДД, коју су чинили путничко возило и средства на девизној штедној књижици, а за наследнике на целокупној заоставштини оглашена је супруга оставиоца ЕЕ. ЕЕ - носилац станарског права је, као купац са Градским саобраћајним предузећем "Београд" - продавцем, закључила уговор о откупу спорног стана, оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов 3073/93 дана 23.2.1993. године, којим је између осталог констатовано да је купац дана 9.12.1992. године поднео писмени захтев за откуп стана са потребном документацијом, да је дана 19.2.1993. године продавац дао писмену изјаву да је сагласан да се стан откупи и да се

стан продаје по цени од 4.955.094,00 тадашњих динара утврђеној на дан 9.12.1992. године, једнократном исплатом у динарима. Сада пок. ЕЕ откупну цену стана наведену у уговору исплатила је на рачун Градског саобраћајног предузећа дана 24.2.1993. године. Према извештају ЈКП Градског саобраћајног предузећа "Београд" од 31.10.2016. године, при утврђивању уговорне цене стана узет је у обзир ефективни радни стаж за купца ЕЕ, који је на дан издавања потврде број 16/1520 од 23.11.1992. године износио 21 годину, 4 месеца и 3 дана, као и ефективан радни стаж за пок. ДД – оца тужиље, који је на дан издавања потврде број 16/1567 од 25.11.1992. године износио 24 године, 11 месеци и 15 дана, с обзиром да се сходно члану 21 став 1 тачка 1 Закона о изменама и допунама Закона о становању уговорна цена стана утврђује на основу откупне цене умањене на име доприноса за стамбену изградњу уплаћиваног из личног дохотка лица које откупљује стан и његовог брачног друга по 0,50% за сваку годину радног стажа, а највише до 30%, док је ставом 2 истог члана регулисано да се умањење из става 1 тачка 1 истог члана рачуна купцу и на име доприноса за стамбену изградњу умрлог брачног друга, под условом да купац није склопио нов брак. Тужилца је поднетом тужбом тражила да се утврди да је власник предметног стана са уделом од 1/8 идеалног дела по основу наслеђа иза пок. оца ДД, јер стан представља брачну тековину сада пок. ДД и сада пок. ЕЕ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са чланом 171 став 1 и чланом 180 став 2 Породичног закона, чланом 18а став 1, чланом 20 став 1 и став 2 и чланом 21 Закона о становању и чланом 9 став 1 и 2 Закона о наслеђивању оценио да предметни стан улази у режим заједничке имовине брачних другова сада пок. ДД – оца тужиље и сада пок. ЕЕ, јер је на откупну цену стана имао утицај допринос за стамбену изградњу издвојен из личног дохотка оба супружника и откупна цена формирана је сагласно посебним бенефицираним условима откупа с обзиром на године радног стажа оба супружника. Осим тога, ЕЕ – тужилина маћеха, уговор о откупу закључила је на основу уговора о коришћењу стана број 8/118 од 2.2.1988. године, а тај уговор на основу претходно закљученог уговора број 107 – 01 од 8.10.1971. године са ДД – носиоцем станарског права. Уговорима о коришћењу стана одређено је да ће носилац станарског права спорни стан користити заједно са члановима породичног домаћинства, што доказује да је стан додељен и за чланове породичног домаћинства, које су по првом уговору чинили тужилина маћеха, тужилца и њене две полусестре, а по другом уговору тужилца и њене две полусестре. Првостепени суд је закључио да су удели супружника у стицању права једнаки и да тужилци по основу наслеђа иза пок. оца припада удео од 1/8 идеалног дела спорне непокретности, због чега је усвојио тужбени захтев.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда не може се прихватити као правилна, јер је по оцени Апелационог суда, првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев, на шта се основано указује жалбом, а о примени материјалног права другостепени суд води рачуна и по службеној дужности, сходно члану 386 став 3 у вези са чланом 376 Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 9 став 2 Закона о стамбеним односима ("Службени гласник СРС" бр. 9/85 и 18/85), важећим у време смрти тужилиног оца ДД (преминуо дана године) и у време закључења уговора о коришћењу стана са сада пок. ЕЕ (тужилина

маћеха) – носиоцем станарског права (закључен дана 2.2.1988. године), прописано је да се члановима породичног домаћинства, између осталог, сматрају – брачни друг, деца рођена у браку, ван брака, или усвојена и пасторчад.

Одредбом члана 16 истог закона прописано је да носилац станарског права на истом стану може бити само једно лице. Када је станарско право стекао један од брачних другова који живе у заједничком домаћинству, носилац станарског права је и други брачни друг. Кад један од брачних другова, носилац станарског права, умре или трајно престане да користи стан, други брачни друг остаје сам носилац станарског права на тај стан, ако овим законом није друкчије одређено.

Одредбом члана 6 став 1 Закона о стамбеним односима ("Службени гласник СРС" бр.12/90) прописано је да носилац станарског права, закупац стана и чланови његовог породичног домаћинства могу у целини или у идеалним деловима да купе стан у друштвеној својини који користе.

Одредбом члана 16 став 1 Закона о становању ("Службени гласник РС" бр. 50/92, 76/92 и 84/92), важећим у време закључења уговора о откупу спорног стана, прописано је да је носилац права располагања на стану у друштвеној својини и власник стана у државној својини (носилац права располагања), дужан да носиоцу станарског права, односно закупцу који је то својство стекао до дана ступања на снагу овог закона (носилац станарског права), на његов захтев поднет у писменој форми омогући откуп стана који кристи, под условима прописаним овим законом.

Из цитираних одредби произлази да је право на откуп стана установљено у корист тачно одређеног круга лица, те је оцу тужиље - сада пок. ДД смрћу престало својство носиоца станарског права, када се угасило и његово право на откуп стана. Станарско право се не наслеђује пошто се ради о личном – имовинском праву које се гаси смрћу. После његове смрти овим правом се могло користити лице из цитиране одредбе члана 16 Закона о стамбеним односима (брачни друг), под условом да закључи уговор о коришћењу стана. ЕЕ – супруга ДД, као суносилац станарског права, после смрти брачног друга остала је сама носилац станарског права на спорном стану, али и у том случају то лице се правом на откуп користи као личним правом, а не као наследник свог правног претходника. Право на откуп је лично право, које престаје смрћу титулара тог права и не може бити предмет наслеђивања, а само стан откупљен у току трајања брачне заједнице представља заједничку имовину брачних другова у смислу члана 171 Породичног закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиљин отац ДД преминуо је дана године, а његова супруга сада пок. ЕЕ постала носилац станарског права по основу уговора о коришћењу стана од 2.2.1988. године и стан је октупила по основу уговора о откупу од 23.2.1993. године, па право својине на предметном стау није могло ући у заоставштину пок. ДД – оца тужиље, ни у режим заједничке имовине супружника, па тужиља као законски наследник иза свог пок. оца не може стећи право сусвојине на истом.

По оцени Апелационог суда, право својине на спорном стану није стечено радом брачних другова у току трајања брачне заједнице, због чега право на стан не улази у

режим заједничке имовине, јер је право на откуп стана лично право и не спада у категорију права која се наслеђују, установљених у корист одређеног круга лица, а чињеница да је приликом обрачуна откупне цене стана узет и допринос за стамбену изградњу издвајан из личног дохотка преминулог оца тужиље (оба супружника) није од значаја. Откупна цена стана, у случају спора између странака је облигационоправног, а не стварноправног карактера, јер је основ стицања права својине уговор о откупу стана, који је закључила сада пок. ЕЕ, као номинални носилац станарског права.

Из наведених разлога, применом члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку у вези са чланом 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Преиначењем одлуке о главној ствари, сходно члану 165 став 2 у вези са чланом 401 тачка 3, чланом 153, чланом 154 и чланом 163 Закона о парничном поступку преиначена је и одлука о трошковима првостепеног поступка садржана у другом ставу изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужиља да туженима као солидарним повериоцима накнади трошкове поступка за заступање од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав одговора на тужбу у износу од 22.500,00 динара и за заступање на четири одржана рочишта по 25.500,00 динара, све са урачунатим припадајућим увећањем за заступање три странке од 100 %, према важећој Адвокатској тарифи, укупно 124.500,00 динара. Тужени немају право на накнаду трошкова за приступ на једно одржано рочиште од 14.11.2017. године и за приступ на девет неодржаних рочишта - од 28.2.2017. године, 22.6.2017. године, 20.3.2018. године, 8.10.2018. године, 18.2.2019. године, 30.9.2019. године, 20.2.2020. године, 15.10.2020. године и 23.12.2020. године, јер према стању у списима, на та рочишта пуномоћник тужених није приступио, као ни право на накнаду трошкова за један образложени поднесак од 29.6.2015. године, јер је исти техничке природе и не представља поднесак који је у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку нужан и потребан трошак ради вођења парнице.

Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић